

Kuulutuksen julkaisupäivä 13.5.2025

Dnro 1738/03.04.04.04.24/2023

**TURUN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖS MAA-AINESLUPAA KOSKEVASSA
VALITUSASIASSA**

Maa-aineslain 20 c §:n 1 momentin mukaan hallinto-oikeuden on annettava maa-aineslupaa koskeva päätöksensä tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa.

Päätöksen tiedoksisaantipäivä

Hallintolain 62 a §:n 3 momentin mukaan päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta.

Päätöksen tiedoksisaantipäivä on **20.5.2025**

Asia

Turun hallinto-oikeuden päätös 13.5.2025 nro 852/2025, valitus maa-aineslain mukaisessa lupa-asiassa. Soran ja hiekan ottaminen, Kankaanpää.

Valittajat

Pauli Paloviita ja Veikko Paloviita

Luvanhakija

E. ja O. Myllymäki Oy

Kuulutuksen ja päätösasiakirjan nähtävilläpito

Tämä kuulutus ja päätösasiakirja pidetään nähtävillä 13.5.2025–19.6.2025 Turun hallinto-oikeuden verkkosivuilla osoitteessa:

<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/turunhallinto-oikeus/fi/index/julkisetkuulutukset.html>

Muutoksenhakuohjeet ja valitusaika

Ohjeet valituksen tekemiseen löytyvät kuulutetun päätöksen muutoksenhakua koskevasta osasta sekä siihen liitetystä valitusosoituksesta. Valitusaika päättyy **19.6.2025**.

13.05.2025

Dnro 1738/03.04.04.04.24/2023

Asia Maa-ainesasia

Valittajat Pauli Paloviita ja Veikko Paloviita

Luvanhakija E. ja O. Myllymäki Oy

Päätös, josta valitetaan

Kankaanpään ympäristö- ja terveyslautakunta, 10.10.2023 § 30

Ottamisaika: Kankaanpään kaupungin Lauhalan kylässä sijaitsevat kiinteistöt Sorametsärakennuskoski (99-407-9-130) ja Rakennusluukila (99-407-9-129)

E. ja O. Myllymäki Oy (jäljempänä myös yhtiö) on hakenut lupaa soran ja hiekan ottamiseen ottamissuunnitelmassa tarkemmin esitetyllä tavalla 768 000 kiintokuutiometrin kokonaisottamismäärälle 15 vuodeksi. Lisäksi yhtiö on hakenut lupaa aloittaa maa-ainesten ottaminen muutoksenhausta huolimatta.

Ympäristö- ja terveyslautakunta on myöntänyt yhtiön hakeman maa-aineslupan sekä vakuutta vastaan luvan toiminnan aloittamiseen mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta. Päätöksen mukaan toimintaa on harjoitettava hakemuksessa esitetyllä tavalla, ellei lupamääräyksissä toisin määrätä.

Päätökseen on liitetty muun ohella seuraavat lupamääräykset:

- (1.) Maa-aineslupa on voimassa 15 vuotta, lupa myönnetään 11,70 ha:n ottamisalueelle ja kokonaismäärälle 768 000 k-m³. Alin sallittu ottosyvyys on +105,00 (N2000).
- (5.) Ottamisen yhteydessä on huolehdittava siitä, ettei maa- tai kallioperään tai pohjaveteen pääse öljytuotteita tai muita ympäristölle haitallisia aineita. Mikäli alueella varastoidaan polttoaineita, on ne varastoitava joko kaksoisvaippasäiliössä tai kiinteästi valuma-altaallisessa säiliössä, jossa on ylitäytön estävä sulkuventtiili. Tankkauslaitteistot on varustettava lukittavalla sulkuventtiilillä.

Koneiden säilytyspaikkojen ja tankkauspaikan maarakenteet tulee tiivistää siten, että polttoaineiden ja muiden ympäristölle haitallisten aineiden pääsy maaperään ja pohjaveteen estyy. Mahdollisiin öljyvahinkoihin tulee varautua ennakolta. Alueella tulee olla käytettävissä riittävästi imeytysmateriaalia öljyvuotojen varalta.

(6.) Alueen jälkihoito ja maisemointi tulee tehdä vaiheittain ottamisen edistymisen mukaan niiden alueiden osalta, joilta aineksia ei enää oteta. Eteläosan maisemointi tulee tehdä loppuun ennen uudelle kaivamattomalle alueelle siirtymistä. Lopulliset jälkihoito- ja maisemointitoimenpiteet on toteutettava välittömästi ottamistoiminnan päätyttyä luvan voimassaoloaikana.

Alue muotoillaan ja luiskat loivennetaan hakemuksessa esitetyn mukaisesti. Alueen maisemointi tulee toteuttaa maastonmuodot huomioiden siten, että ottamisalue sulautuu ympäröivään maisemaan.

Tiivistyneet alueet, kuten toiminnassa käytetyt liikennöinti- ja varastoalueet möyhennetään ja pehmennetään kasvillisuuden kasvuolosuhteiden parantamiseksi. Alueelta kuoritut pintamaat levitetään kasvualustaksi ottamisalueen pohjalle ja luiskiin. Alueelle ei saa haudata orgaanista ainesta sisältävää materiaalia.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Lautakunnan päätös on kumottava, koska lautakunta on ylittänyt toimivaltansa ja päätös on muutoinkin maa-aineslain vastainen.

Ottamistoiminnan varsinaisena kohteena olevan kiinteistön Rakennusluukila osalta olisi tullut tehdä oma erillinen hakemus, eikä hakemusten yhdistämiselle nyt tapahtuneella tavalla ole mitään perusteita. Lupaa ei ole voitu myöntää kiinteistölle Sorametsärakennuskoski, koska kiinteistöllä ei ole enää otettavissa olevaa soraa. Soraa on jo otettu aiemmassa luvassa sallittua alemmalta tasolta, eikä lupaehdoista poikkeamista tule hyväksyä jälkikäteen myönnettävällä luvalla. Kiinteistön Sorametsärakennuskoski osalta tulee saattaa päätökseen aiemman vuonna 2013 myönnetyn luvan mukaiset maisemointityöt, jotka olisi tullut olla tehtynä aiemman luvan voimassaolon päätyttyä. Olisi kohtuutonta, jos jälkihoito olisi tekemättä myös seuraavat 15 vuotta. Alueen merkitys virkistysalueena on ollut sukupolvien ajan suuri.

Ottamisalueen viereinen alue on maakuntakaavassa merkitty arvokkaaksi harjualueeksi. Ottamisalueen kiinteistöt rajoittuvat Karvianjoen osayleiskaavan arvokkaaseen harjumaisemaan yhteensä noin 1 200 metrin matkalta. Maa-ainesten ottaminen -oppaan mukaan kauneusarvoja tulee tarkastella molempiin suuntiin, sekä harjualueelle että harjualueelta pois päin. Ennen uudelle kaivamattomalle alueelle siirtymistä ottamisalueen eteläosan maisemointi olisi tullut saattaa loppuun ja arvokkaaseen harjualueeseen rajautuva reuna maisemoida sekä alueen maisemointi toteuttaa vaiheistuksen mukaisesti, kuten Satakuntaliitto ja Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) ovat lausunnoissaan edellyttäneet.

Ottamisalueiden jälkihoidon tavoitteena on vähentää ottamistoiminnan haitallisia vaikutuksia pohjaveden ja sopeuttaa ottamisalue ympäröivään luontoon ja maisemaan. Pohjavesialueet sijoittuvat vain muutaman sadan metrin päähän alueesta, ja maa-ainesten ottamisalueille on syntynyt pienikokoisia lampia. Pohjaveden korkeutta ei ole selvitetty. Ei ole varmuutta siitä, täyttyykö vaatimus vähintään 1–2 metrin suojakerrospaksuudesta. Myös pohjaveden seurannassa on esiintynyt puutteita. Nyt esillä olevan noin 9 hehtaarin kiinteistön alueella ei ole lainkaan pohjavesiputkea pohjaveden tarkkailuun. Lähin pohjaveden tarkkailuputki on naapurikiinteistön puolella eteläpäässä lähellä Palokankaan pohjavesialuetta. Myös naapuruston kaivojen veden tila ja pohjaveden korkeus on jätetty selvittämättä, koska kiinteistöille tulee kunnan vesi. Oma kaivo on kuitenkin edelleen tarpeen erityisesti kriisitilanteissa.

Luvan myöntämiselle 15 vuodeksi aiemmin myönnetyn 10 vuoden lupakauden jatkoksi ei ole esitetty erityisiä syitä.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Lautakunta on antanut lausunnon.

Yhtiö on antanut vastineen.

Valittajat ovat antaneet vastineen.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus hylkää valituksen.

Ratkaisun perustelut

Lautakunnan toimivalta

Ympäristö- ja terveyslautakunnan hallinto-oikeudelle antaman lausunnon mukaan sen toimivaltaan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisena kuuluu muun ohella päätöksenteko maa-ainesasioissa. Lautakunta on siten ollut toimivaltainen ratkaisemaan valituksen kohteena olevan maa-ainesten ottamista koskevan lupa-asian.

Maa-ainesluvan myöntämisen edellytykset

Ottamisalue ympäristöineen ja aiemmat maa-ainesluvat

Ottamisalue sijoittuu Satakunnan maakuntakaavaan merkitylle maa-ainesten ottoalueelle (EO1), jolla merkinnällä osoitetaan merkittävät maa-ainesten ottoalueet. Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 alue on merkitty

aurinkoenergian tuotannon kehittämisen kohdealueeksi (au). Ottamisalue rajoittuu idässä Honkajoen kunnan Karvianjokilaakson osayleiskaava-alueeseen ja siinä osoitettuun arvokkaaseen harjalueeseen (ge). Ottamisalueen eteläpuolella muutaman sadan metrin päässä on maakuntakaavaan merkitty pohjavesialue, jolla merkinnällä osoitetaan yhdyskuntien vedenhankinnan kannalta tärkeät ja siihen soveltuvat pohjavesialueet. Lähimmät asuinkiinteistöt valittajien kiinteistö mukaan lukien sijaitsevat idässä noin 90–100 metrin etäisyydellä ottamisalueesta kantatie 44:n takana. Ottamisalueella ei ole voimassa olevaa asema- tai yleiskaavaa.

Ottamisalue on osa laajempaa noin 140 hehtaarin suuruista Halmeskankaan soranottoaluetta. Alue sijaitsee pohjois-etelä-suuntaisella pitkittäisharjulla, joka on osa laajempaa Honkajoelta Kauhajoelle suuntautuvaa harjajaksoa. Maa-ainesottoalueen kohdalla harjua ei ole luokiteltu pohjavesialueeksi. Halmeskankaan hiekkaharjasta on otettu kiviaineksia 1970-luvulta lähtien. Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA) annetun lain mukainen ympäristövaikutusten arviointi Halmeskankaan alueelle on tehty vuonna 2013.

Kankaanpään kunnanhallitus on 3.7.2013 myöntänyt nyt kysymyksessä oleville kiinteistöille maa-ainesluvat hiekan ja soran ottamiseen. Kiinteistölle Rakennusluukila myönnetyn luvan mukainen ottamisalue on ollut 3,5 hehtaaria, haettu ottamismäärä 210 000 m³ ja ottamisaika 10 vuotta. Kiinteistölle Sorametsäarakennuskoski myönnetyn luvan mukainen ottamisalue on ollut 9 hehtaaria, haettu ottamismäärä 540 000 m³ ja ottamisaika 10 vuotta. Lupaehtona on tuolloin ollut, että ottamista ei uloteta tason +108,5 alapuolelle.

Pohjois-Satakunnan peruspalvelukuntayhtymän ympäristö- ja terveyslautakunta on päätöksellään 29.3.2022 hyväksynyt kiinteistöä Sorametsäarakennuskoski koskevan maa-aineslupan ehtoihin ottamissyvyyttä koskevan muutoksen. Muutetun ehdon mukaan ottamista ei uloteta tason +105,00 (N2000) alapuolelle. Päätöksen perusteluista ilmenee, että kyseisen kiinteistön alueella on ollut luvan mukaisen ottamistason alittavia alueita eikä pohjavettä ole alueella havaittu. Varsinais-Suomen ELY-keskus oli 10.3.2022 ottamissyvyyden muuttamista koskevasta hakemuksesta antamassaan lausunnossa todennut, että esitetylle ottamistason alentamiselle ei ollut käytettävissä olevien tietojen perusteella estettä.

Aiemmin myönnettyjen maa-aineslupien voimassaolo on päättynyt 3.8.2023.

Ottamisalueen raja

Kiinteistöille Sorametsäarakennuskoski (99-407-9-130) ja Rakennusluukila (99-407-9-129) sijoittuvan nyt kysymyksessä olevan ottamisalueen pinta-ala on 11,7 hehtaaria. Kaivu-alueen pinta-ala on 10,6 hehtaaria. Tukitoimintojen alue, jossa on sijoituspaikka seulonnalle ja keskeisimmät kiviainesvarastot, on pinta-alaltaan 1,2 hehtaaria. Ottamissuunnitelmassa esitetty ottamisalue yhtyy lännessä toiseen ottamisalueeseen, ja idässä on 60 metrin suojavaähyke Kauhajontien (kantatie 44) tiealueen reunaan. Kiinteistöistä

Sorametsäarakennuskoski ottamisalueeseen kuuluu kiinteistön pohjoinen osa sekä kiinteistön eteläosan itäinen reuna kapeana kaistaleena.

Yhtiön valituksen johdosta antaman vastineen mukaan kiinteistön Sorametsäarakennuskoski alueella on maa-ainesten ottoon soveltuvaa hiekka- ja fillerivarantoja 368 000 k-m³, minkä lisäksi kiinteistön alue on tarpeen liittää osaksi hakemuksen mukaista ottamisaluetta maa-ainesten ottamiseen liittyvien muiden toimintojen vuoksi.

Hallinto-oikeus toteaa, että maa-aineslain säännöksistä ei johdu estettä sille, että lupahakemus koskee useampaa kiinteistöä ja että siinä esitetty ottamisalue ulottuu useamman kuin yhden kiinteistön alueelle. Kyseessä oleva ottamisalue on ollut käytössä yli 50 vuotta, ja ottamistoimintaa harjoitetaan myös laajemmin ottamisalueen viereisillä kiinteistöillä. Kiinteistön Sorametsäarakennuskoski osalta nyt sallittu maa-ainesten ottaminen kohdistuu enää kiinteistön pohjoisosaan. Lisäksi kiinteistön eteläisestä osasta ottamisalueeseen sisältyy kapea, aikaisemman maa-ainesluvan perusteella ottotoiminnan kohteena ollut kaistale, johon ei asiassa saadun selvityksen perusteella kohdistu ottamista. Valituksenalaiseen lupapäätökseen liitetyn lupaehdon 6 mukaan maisemointi tulee tällä alueella tehdä loppuun ennen uudelle kaivamattomalle alueelle siirtymistä, kuten valituksessa on vaadittu. Hallinto-oikeus katsoo, että lupapäätös ei ole lainvastainen sillä perusteella, että mainittu kaistale kiinteistöstä Sorametsäarakennuskoski on sisällytetty luvan mukaiseen ottamisalueeseen.

Maisemavaikutukset ja jälkihoito

Maa-aineslain 3 §:n 1 momentin mukaan maa-aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu muun ohella kauniin maisemakuvan turmeltumista. Lain 11 §:n 1 ja 2 momentin mukaan ainesten ottamista koskevaan lupaan on liitettävä määräykset muun ohella alueen suojaamisesta ja siistimisestä ottamisen aikana ja sen jälkeen.

Maa-ainesten ottamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (jatkossa maa-ainesasetus) 2 §:n 3 momentin mukaan ottamissuunnitelmaan kuuluva selostus sisältää tarvittavassa laajuudessa muun ohella asiat ottamisalueen jälkihoidosta ja arvion jälkihoitokustannuksista ja, mikäli mahdollista, alueen myöhemmästä käytöstä. Pykälän 4 momentin mukaan ottamissuunnitelmaan tulee liittää suunnitelmakartat ja leikkauspiirrokset, joista ilmenevät ottamisalueen nykytilanne ja tuleva lopputilanne sekä ottamistoiminnan eteneminen ja mahdollinen vaiheistus.

Ottamissuunnitelman mukaan maanomistaja tarkkailee muun ohella luiskien rakentamista mukaan lukien pinta- ja istutus. Maisemoinnin keskeinen asia on ottamisen sovittaminen paikalliseen maisemaan esimerkiksi katsottaessa Kauhajoentieltä. Ottamisen aikana alueelle voidaan kutsua valvova viranomaisen mahdollista uutta tilannetta arvioimaan. Ottamissuunnitelmaan liitetyn piirustuksen (liite 7) mukaan kiinteistön Sorametsäarakennuskoski etäosaan ulottuva ottamisalueen kapea osa maisemoidaan lupakauden

alkuvuosina. Alueelta tuleva muu maa-aines käytetään ensisijaisesti alueen maisemointiin tai jätetään paikoilleen. Sellaisia lajikkeita ovat mm. savi ja hiesu, joita esiintyy alueella. Ottamisalueen reuna-alueet sopeutetaan ympäröivään maisemaan luiskaamalla reunat suunnitelman mukaisesti kaivuajan kaltevuudesta kaltevuuteen 1:3. Toiminnan etenemisen aikana kuorittuja pintamaita on välivarastoitu ottamisalueen reunan sisäpuolelle tai siirretty luiskaan. Pintamaita käytetään luiskiin ja pohjan pintaukseen. Maisemoinnin viimeistelyä tehdään silloin, kun pintamaata voidaan siirtää ko. maisemoitavaan kohtaan. Lyhyellä pintamaan läjitysajalla voidaan parantaa pintamaan sisältämien kasvien juurien elpymistä ja nopeuttaa kasvien juurtumista. Lopputilanteessa pehmennetään kaivualueen avoin pohja, varastokasojen pohjat ja ajourat ennen pintamaan ja kangasmaan levittämistä. Luiskaamisen yhteydessä huolehditaan siitä, että luiskien hiekkaiseen pintaan sekoitetaan multavaa maannosta.

Satakuntaliitto on hakemuksesta 16.6.2023 antamassaan lausunnossa katsonut, että suunnitelma ei kaikilta osin täytä maa-aineslain ja -asetuksen edellytyksiä. Hakemuksen nykytilannetta koskevat karttaesitykset ja -kuvaukset ovat epätarkkoja etenkin voimassa olevia lupia koskevan maisemoinnin osalta. Myös arvio jäljellä olevan maa-aineksen määrästä puuttuu. Ottamissuunnitelmassa ei ole esitetty vaiheistusta ottamisen etenemisestä ja maisemoinnin toteuttamisesta huolimatta siitä, että maa-aineksen ottamislupaa haetaan 15 vuodeksi. Ottamisalueen suunnittelussa ei ole otettu riittävällä tavalla huomioon alueen rajautumista Satakunnan maakuntakaavassa osoitettuun gel-varaukseen. Hakemuksen kohteena olevan ottamisalueen itäreuna gel-varaukseen rajautuvalta osalta tulee myös maisemoida ennen uuden luvan myöntämistä.

ELY-keskus on hakemuksesta 17.7.2023 antamassaan lausunnossa katsonut, että maa-ainesten ottaminen hakemuksen tarkoittamalta alueelta on mahdollista luonnon-, maiseman- ja vesiensuojelun kannalta. Alueen jälkikäyttömuodoksi suunnitellun metsittymisen onnistuminen edellyttää, että pohjavedenpinnan päälle jää vähintään 1–2 metrin suojakerros. Alueen maisemointityöt on tehtävä vaiheittain ottamisen etenemisen mukaan lupakauden aikana. Ennen uudelle kaivamattomalle alueelle siirtymistä ottamisalueen eteläosan maisemointi tulee saattaa loppuun ja arvokkaan harjualueen rajautuva reuna maisemoida. Hakemusta tulee täydentää suunnitelmalla eteläosan ja reunan maisemoinnin toteutusaikataulusta.

Yhtiön valituksen johdosta antaman vastineen mukaan kiinteistön Sorametsäarakennuskoski alueella on edelleen maa-ainesten ottoon soveltuvia hiekka- ja fillerivarantoja. Maisemointia on mahdollista tehdä siinä vaiheessa, kun ottamisalueen pohja on saavutettu tai kyseisellä osa-alueella ei ole enää hyödynnettävää hiekkaa. Edelleen alueella on toimintoja varattuna kuljetuksiin (alueen sisäiset tiet) ja tukitoimintojen alue. Ottamisen eteneminen ei ole suoraviivaista, koska Halmeskankaan alueella on kohtia, joissa esiintyy savi tai silttilinssejä ja -juonia.

Lupapäätöksen perustelujen mukaan alueella suoritettulla tarkastuskäynnillä 24.8.2023 voitiin todeta, että eteläosan reunan maisemointityöt oli aloitettu, ja

ne olivat suurelta osin jo tehty (luiskat loivennettu noin 250–300 m:n matkalla). Lautakunta on valituksen johdosta antamassaan lausunnossa lisäksi todennut, että ympäristönsuojeluviranomainen valvoo ottoalueiden jälkihoitoa ja maisemointia vuosittaisten tarkastuskäyntien yhteydessä.

Hallinto-oikeus toteaa, että päätökseen liitetyissä lupamääräyksissä on edellytetty muun ohella alueen jälkihoidon ja maisemoinnin vaiheittaista tekemistä ottamisen edetessä, eteläosan maisemointia ennen uudelle kaivamattomalle alueelle siirtymistä sekä lopullisten jälkihoito- ja maisemointitoimenpiteiden toteuttamista välittömästi ottamistoiminnan päätyttyä luvan voimassaoloaikana. Saadun selvityksen mukaan ottamisalueen eteläosan maisemointityöt on suurelta osin jo tehty, mutta maa-ainesten ottamistoimintaan edelleen käytettävien alueiden osalta jälkihoitotoimenpiteitä ei ole vielä mahdollista tehdä. Hallinto-oikeus katsoo, että ottamissuunnitelma on jälkihoitotoimenpiteiden osalta asianmukainen ja päätöksessä on annettu riittävät lupamääräykset alueen siistimisestä ottamisen aikana ja sen jälkeen maa-aineslain 11 §:n 2 momentin mukaisesti.

Hallinto-oikeus toteaa, että ottamisalue sijaitsee maakuntakaavassa maa-ainesten ottamiseen varatulla alueella, joka saadun selvityksen mukaan on entistä harjualetta ja jolla maa-ainesten ottaminen on alkanut jo 1970-luvulla. Ottamisalue rajoittuu idässä osayleiskaavassa osoitettuun arvokkaaseen harjualeteseen (ge). Yleiskaavan oikeusvaikutukset eivät kuitenkaan ulotu yleiskaava-alueen ulkopuolelle. Lisäksi ottaen huomioon, että kysymyksessä on jo käytössä oleva ottamisalue, jonka maisema-arvot on suurelta osin jo menetetty, maa-ainesten ottamisesta ei ennalta arvioiden aiheudu maa-aineslain 3 §:n 1 momentissa tarkoitettua kauniin maisemakuvan turmeltumista.

Ottamissyvyys ja vaikutukset pohjaveteen

Maa-aineslain 3 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan maa-aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu muun ohella tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantuminen, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa. Lain 11 §:n 3 momentin mukaan maa-ainesluvassa voidaan antaa lupamääräyksiä muun ohella ottamiseen liittyvistä laitteista ja liikenteen järjestämisestä erityisesti pohjaveden suojelemiseksi.

Maa-ainesasetuksen 1 §:n 3 momentin mukaan hakemuksessa on esitettävä, elleivät ne jo sisälly ottamissuunnitelmaan, tarvittavassa laajuudessa muun ohella tiedot pohjaveden pinnan ylimmästä korkeustasosta. Asetuksen 2 §:n 3 momentin mukaan ottamissuunnitelmaan kuuluva selostus sisältää tarvittavassa laajuudessa muun ohella selvityksen ottamisalueen ja sen ympäristön pohjavesiolosuhteista ja pohjaveden havaintopaikoista sekä tiedot alueen läheisyydessä sijaitsevista talousvesikaivoista, pohjavedenottoista ja niiden mahdollisista suojavaikutuksista ja suoja-alueääräyksistä.

Ottamissuunnitelman mukaan ottamisalue ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella eikä sellaisen muodostumisalueella. Alueella ei ole vedenottotoimintaa tai vesiosuuskuntaa. Alueella ja naapurien ottamisalueilla ei ole löydetty varastoituvaa pohjavettä. Mahdolliset viitteet orsivesipinnan löytymisestä huomioidaan jättämällä kyseessä olevalle alueelle kulloinkin riittävä suojakerros. Toisin sanoen ottamiskorkeutta säätelevät havainnot pohjavedestä ja sen muutoksista. Mahdollisia paksuja siltti- tai savipintoja ei kaiveta alueella lainkaan, jos kyseessä olevan kerroksen alta ei tule esiin hiekkakerroksia. Maanomistaja tarkkailee hiekkasiintymässä ja ottamisalueella tapahtuvia muutoksia. Vettä läpäisemättömiä maakerroksia ei puhkaista ja alueella tarkkaillaan muun muassa mahdollista pohjaveden esiintymistä. Paikalle pyydetään ympäristösuojeluviranomainen, jos pohjavettä esiintyisi.

Edelleen ottamissuunnitelman mukaan alin ottamissyvyys +105,0 (N2000) soveltuu alueella käytettäväksi, kun alueella ei ole pohjavettä varastoituneena. Pohjaveden esiintymistä on seurattu suunnittelutyön ajan sekä aiemmin lähikohteissa Myllymäen ja Tienheiton sora-alueet. Toiminnan loppuvaiheessa selviää lopullinen maisemointitaso, joka voi olla vaihteleva välillä +105,0 ... +107,0. Saven ja siltin määrä sekä niiden sijoittuminen vaikuttavat ratkaisevasti alimpaan toteutuvaan ottamistasoon. Ottamisen aloitus ja eteneminen on esitetty ottamissuunnitelmaan liitetyssä piirustuksessa (liite 7). Siinä esitetyn mukaan alin ottamistaso +105,0 ei vaikuta pohjavesitasoihin, koska alueella ei ole pohjavettä. Kiinteistöllä Rakennusluukila on ottamistaso toteutunut kuopissa tasoon +108,8... +109,0. Aiemman luvan mukaista alinta tasoa +108,5 ei ole kaikkialla saavutettu. Tilan Sorametsärakennuskoski leveällä kohdalla alin ottamistaso on ollut keskimäärin +106,0 ja savisuuden vuoksi tasojen vaihteluväli on +105,0 ... +107,0. Piirustuksen T202225/3.2 (liite 8b) mukaan ottamisen alin taso hiekkaisen maa-aineksen kohdissa on +105 mutta hiesu- ja savikerrokset jäävät tasoihin +106 ... +107. Kauhajoen tien taso vaihtelee välillä +109,5 ... +111,9.

YVA-menettelyssä arvioinnin kohteena olleen laajemman Halmeskankaan suunnittelualueen suunniteltuna alimpana maa-ainesten ottotasona on ollut +108,5 m. YVA-selostuksen mukaan maa-ainesottoalueelle oli vuonna 2012 asennettu pohjaveden havaintoputki, jossa vesipinnan korkeus 6.11.2012 oli ollut +104,22 m. Kyseinen havaintoputki I sijaitsee nyt kyseessä olevaan ottamisalueeseen nähden noin 300 metrin etäisyydellä lännessä/lounaassa. Kiviainesten oton kaivutoimien aikana pohjaveden pinnantason oli havaittu olleen Halmeskankaan suunnittelualueen eteläosassa eli Palokankaan pohjavesialueen pohjoiskärjessä tasolla +109,02 m. Suunnittelualueen keskiosan kaivutöissä vuonna 2004 kaivu oli ulotettu paikallisesti tasolle +106,50 m, jossa pohjaveden pinnantasoa ei ollut saavutettu. YVA-selostuksen mukaan Halmeskankaan suunnittelualueen eteläosassa kallio kohoaa pohjavedenpinnan yläpuolelle muodostaen maa-ainesottoalueen ja Palokankaan pohjavesialueen välisen vedenjakajan, joka estää pohjaveden virtauksen maa-ainesottoalueelta etelään kohti Palokankaan pohjavesialuetta. Kallio kohoaa pohjavedenpinnan yläpuolelle myös maa-ainesottoalueen länsipuolella ja on havaittavissa avokalliona Sahapukkimäen kohdalla.

Yhtiön valituksen johdosta antaman vastineen mukaan aiempaan maa-aineslupaan haettiin vuonna 2022 ottamissyvyyttä koskeva muutos, koska havaintoja pohjavedestä ei ollut ilmennyt. Alueelle ei ole muodostunut vesilampia, vaan alueelle voi muodostua rankkasateiden jälkeen tai lumensulamisen aikana pieniä lätäköitä kuten muissakin sorakuopissa. Lyhytaikainen lätäköityminen voi liittyä myös siihen, ettei routa ole vielä sulanut vaan routainen maa pidättää sulamisvettä.

Päätökseen on liitetty lupamääräykset pohjaveden suojelemiseksi muun ohella polttoaineen varastoinnista, tankkauslaitteistosta ja -paikoista, koneiden säilytyksestä sekä öljyvahinkoihin varautumisesta.

Hallinto-oikeus toteaa, että alueen pohjavesiolosuhteet on maa-ainesasetuksen 1 §:n 3 momentin mukaisesti selvitetty tarvittavassa laajuudessa ottamissuunnitelmassa sekä hankkeen aikaisemmissa lupavaiheissa ja hanketta koskevassa YVA-menettelyssä. Lupapäätöksessä sallittu alin ottosyvyys on +105,00 (N200). Alueen pohjavesitasosta aikaisemman kaivutoiminnan yhteydessä saadun selvityksen perusteella pohjaveden suojaksi jää näin ollen vähintään 1–2 metrin maakerros. Saatu selvitys, ottamissuunnitelman sisältö ja lupapäätökseen pohjaveden pilaantumisen estämiseksi liitetyt lupamääräykset huomioon ottaen maa-ainesten ottamisesta ei ennalta arvioiden aiheudu sellaista pohjavesialueen vedenlaadun tai antoisuuden vaarantumista, jota maa-aineslain 3 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetaan.

Luvan voimassaoloaika

Maa-aineslain 10 §:n 1 momentin mukaan lupa ainesten ottamiseen myönnetään määräajaksi, kuitenkin enintään kymmeneksi vuodeksi. Pykälän 2 momentin mukaan erityisistä syistä lupa voidaan kuitenkin myöntää pitemmäksi ajaksi, kuitenkin enintään viideksitoista vuodeksi, jos se hankkeen laajuuteen, esitetyn suunnitelman laatuun ja muihin ainesten ottamisessa huomioon otettaviin seikkoihin nähden katsotaan sopivaksi. Erityisenä syynä voidaan pitää myös sitä, että ottaminen kohdistuu maankäyttö- ja rakennuslain mukaisessa voimassa olevassa maakuntakaavassa tai oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa maa-ainesten ottamiseen varatulle alueelle.

Hallinto-oikeus toteaa, että ottamisalue sijoittuu maakuntakaavassa maa-ainesten ottamiseen varatulle alueelle. Lupa ainesten ottamiseen on siten maa-aineslain 10 §:n 2 momentin säännös huomioon ottaen voitu myöntää viideksitoista vuodeksi.

Lopputulos

Maa-aineslain 6 §:n 1 momentin mukaan lupa ainesten ottamiseen on myönnettävä, jos asianmukainen ottamissuunnitelma on esitetty eikä ottaminen tai sen järjestely ole ristiriidassa 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Asiaa harkittaessa on otettava huomioon myös lupamääräysten vaikutus.

Hallinto-oikeus katsoo, että maa-ainesten ottamiselle ei edellä todetuin perustein ole valituksessa tarkoitettuja maa-aineslain 3 §:ssä säädettyjä esteitä, joten lautakunnan päätöstä ei ole syytä muuttaa.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä (Julkinen kuulutus).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeustuomarit Satu Lehto, Teemu Hirvonen ja Satu Sundberg. Asian on esitellyt Teemu Hirvonen.

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu ja tulostettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmästä.

Jakelu

Päätös

Pauli Paloviita ja Veikko Paloviita

Oikeudenkäyntimaksu 270 euroa

E. ja O. Myllymäki Oy

Kankaanpään ympäristö- ja terveyslautakunta, jonka on maa-aineslain 20 c §:n 1 momentin mukaisesti julkaistava viipymättä tieto hallinto-oikeuden päätöksestä kunnan ilmoituksena siten kuin kuntalain 108 §:ssä säädetään.

Tiedoksi

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Hallinto-oikeuden yhteystiedot

Turun hallinto-oikeus
Sairashuoneenkatu 2–4 (PL 32), 20101 Turku
turku.hao@oikeus.fi
Puh. 029 56 42400
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Liite hallinto-oikeuden päätökseen

VALITUSOSOITUS (Julkinen kuulutus)

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeätä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika ja tiedoksisaantipäivä

Tämä päätös on annettu tiedoksi julkisella kuulutuksella. Kuulutus ja päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päätöksen antopäivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaantipäivästä sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa **korkeimmalle hallinto-oikeudelle**. Sen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Asiakirjat voi toimittaa myös sähköisessä asiointipalvelussa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Käyntiosoite:	Postiosoite:
Fabianinkatu 15	PL 180
00130 Helsinki	00131 HELSINKI

Puhelin: 029 56 40260 (kirjaamo)

Fax: 029 56 40382

Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:

<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

**KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖKSESTÄ PERITTÄVÄ
OIKEUDENKÄYNTIMAKSU**

Muutoksenhakuasian ja valituslupa-asian käsittelystä korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritään 610 euron suuruinen oikeudenkäyntimaksu.

Oikeudenkäyntimaksua ei korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritä tuomioistuinmaksulain 5 §:ssä tarkoitetuista maksuttomista suoritteista tai mikäli maksun perimättä jättämiseen on lain 4 §:ssä tarkoitettu peruste.

Oikeudenkäyntimaksua ei myöskään peritä, jos korkein hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Lopputuloksesta riippumatta maksu peritään kuitenkin veroasiassa annettua ennakkoratkaisua koskevassa muutoksenhakuasiassa.

Oikeudenkäyntimaksua ei peritä oikeusapulain nojalla käsittelymaksuista vapautetuilta eikä muualla laissa viranomaisen toimenpiteistä suoritettavista maksuista vapautetuilta. Jos maksun periminen olisi ilmeisen kohtuutonta, viranomainen tai maksun määräävä virkamies voi yksittäistapauksessa määrätä, ettei maksua peritä.

Tuomioistuinmaksulaki (1455/2015)

OIKEUDENKÄYNTIMAKSU

Oikeusministeriö lähettää erikseen laskun oikeudenkäyntimaksusta.

Maksu perustuu tuomioistuinmaksulakiin (1455/2015) tai lakiin tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista (701/1993, ennen 1.1.2016 vireille tulleet asiat).

Oikeudenkäyntimaksun määrittämiseen saa vaatia oikaisua maksun määränneeltä virkamieheltä (asian esittelijä) kuuden kuukauden kuluessa maksun määrittämisestä siten kuin hallintolaissa säädetään.

Turun hallinto-oikeus
Sairashuoneenkatu 2-4
PL 32, 20101 Turku
turku.hao@oikeus.fi
Fax 029 56 42414

Oikaisuvaatimus on toimitettava hallinto-oikeudelle määräajassa ennen virka-ajan päättymistä klo 16.15.

Bilaga till förvaltningsdomstolens beslut

RÄTTEGÅNGSAVGIFTEN

Justitieministeriet sänder en separat räkning för rättegångsavgiften.

Avgiften har påförts med stöd av lagen om domstolsavgifter (1455/2015) eller lagen om avgifter för domstolars och vissa justitieförvaltningsmyndigheters prestationer (701/1993, ärenden som blivit anhängiga före 1.1.2016).

Omprövning av påförandet av en rättegångsavgift får begäras hos den tjänsteman (ärendets föredraganden) som har påfört avgiften inom sex månader från det att avgiften påfördes, på det sätt som anges i förvaltningslagen.

Åbo förvaltningsdomstol
Lasarettsgatan 2-4
PB 32, 20101 Åbo
turku.hao@oikeus.fi
Fax 029 56 42414

Begäran om omprövning ska tillställas förvaltningsdomstolen inom utsatt tid före tjänstedens utgång kl 16.15.